

TÁJÉKOZTATÓ

SZABADULÁS ELŐTT ÁLLÓ ELÍTÉLTEKNEK

I. Szabadulásra felkészítés.....	2. oldal
II. Elveszett vagy lejárt személyes okmányok pótlása.....	2. oldal
II. 1. Személyazonosító igazolvány.....	2. oldal
II. 2. Lakcímet igazoló hatósági igazolvány – lakcímkártya.....	3. oldal
II. 3. Társadalombiztosítási Azonosító Jel – TAJ.....	4. oldal
II. 4. Adóazonosítójel – Adókártya.....	5. oldal
III. Szabadulás előtt állók által kérelmezhető segélyek.....	5. oldal
IV. Álláskeresés és szociális segélyek.....	5. oldal
IV. 1. Álláskeresői regisztrálás.....	5. oldal
IV. 2. Szociális segélyek.....	6. oldal
V. Pártfogó felügyelet.....	6. oldal
VI. Utógondozás.....	7. oldal
VII. Mi az Ügyfélkapu?.....	7. oldal
VII. 1. Az Ügyfélkapu regisztráció lépései.....	8. oldal

I. SZABADULÁSRA FELKÉSZÍTÉS

A szabadulásra felkészítés (vagy más néven reintegrációs gondozás) keretében már a szabadságvesztés végrehajtása alatt segítséget kap a társadalomba való visszailleszkedéshez és az ehhez szükséges szociális feltételek megteremtéséhez. A szabadulásra felkészítés kiterjed a befogadó környezet felkészítésére, más személyek és szervezetek bevonására is. A reintegrációs gondozást a büntetés-végrehajtási szervnél jogerős szabadságvesztés büntetését töltő magyar és külföldi állampolgárságú elítélt veheti igénybe.

A büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelőtől (a továbbiakban: bv. pártfogó felügyelő) az alábbi támogatási formákat kapja a szabadulásra felkészítés keretében:

a) egyéni tanácsadás keretében:

- elveszett iratai pótlásának,
- ha szükséges, egészségügyi, szociális intézményi ellátásának vagy elhelyezésének,
- munkaerő-piacon való elhelyezkedésének, munkavégzésének,
- oktatásban, képzésben, szakképzésben való részvételének,
- letelepedésének, szállásának vagy lakhatásának,
- tanácsadó vagy felvilágosító programokon való részvételének lehetőségeiről és szabályairól,

b) egyéni esetkezelés keretében:

- szociális ügyintézésre való felkészítésének elősegítése,
- életviteli problémáinak feltárásával azok csökkentése,
- szenvedélybetegségeihez kapcsolódó szociális és mentális deficitek kezelésével az ártalmas következmények csökkentése,
- rosszul berögzült vagy hiányzó szocializációs készségeinek és képességeinek feltárása, elemzése és fejlesztése,
- jövőképeinek felmérése, elemzése és közreműködés reális terv kialakításában,

c) csoportos tájékoztatás

- a reintegrációs gondozásról és az abban igénybe vehető szolgáltatásokról,
- a szabadulást követő utógondozásról és az ott nyújtott támogatás formáiról,
- a jogi segítségnyújtási szolgáltatásokról,

d) csoportos foglalkozások, készségfejlesztő tréningek szervezése, illetve közreműködés azok megtartásában,

e) az elítélt családjának, gondozójának a felkészítése az elítélt lehetőség szerinti visszafogadására.

II. ELVESZETT VAGY LEJÁRT SZEMÉLYES OKMÁNYOK PÓTLÁSA

II. 1. Személyazonosító igazolvány

Állandó személyazonosító igazolvány a személyi adat- és lakcímnnyilvántartás hatálya alá tartozó, magyar állampolgárnak, valamint bevándorolt, letelepedett, menekült vagy oltalmazott jogállású személynek adható.

Köteles állandó személyazonosító igazolvány kiadását kérni az a személyi adat- és lakcímnnyilvántartás hatálya alá tartozó magyar állampolgár, aki nem rendelkezik érvényes útlevelel vagy kártyaformátumú vezetői engedéllyel.

Jó, ha tudja, hogy 2021. augusztus 2. napját követően kizárólag tároló elemet tartalmazó okmány adható ki. A tároló elem tartalmazza birtokosának arcképét és 2 ujjnyomatát, ezért a 6. életévét betöltött polgár – jogszabályban meghatározott kivétellel – köteles állandó személyazonosító igazolványa kiadásához ujjnyomatot adni.

Teendők a büntetés-végrehajtási intézetben

Az állandó személyazonosító igazolvány kiadására irányuló kérelmét a büntetés-végrehajtási intézetnél (a továbbiakban: bv. intézet) terjesztheti elő, amely közreműködő hatóságként jár el.

A Mobilizált Kormányablak Ügyfélszolgálat kizárólag szabadságvesztést töltő elítéltek személyazonosító igazolványának elkészítéséhez vagy cseréjéhez, legfeljebb negyedéves gyakorisággal, országos szinten biztosítja valamennyi bv. intézet vonatkozásában a „kormányablakbusz” szolgáltatás igénybevételének lehetőségét.

Teendők szabadulását követően

Fontos tudnia, hogy a szabaduló elítéltet a bv. intézet szabadulási igazolással látja el, amely tartalmazza, hogy az elítéltnak a fogvatartás ideje alatt lejárt, valamint a szabadulást követő tizenöt napon belül lejárt személyazonosító igazolványa a szabadulást követő kilencven napig érvényes.

Állandó személyazonosító igazolvány kiadása személyesen kérelmezhető:

- bármely járási hivatalnál
- Budapest Főváros Kormányhivatalánál (kijelölt kormányhivatal)
- a nyilvántartást kezelő szervnél
- a konzuli tisztviselőnél, ha az állandó személyazonosító igazolvány kiadása iránti kérelmet magyar állampolgár terjeszti elő.

A személyazonosító igazolvány elvesztését, eltulajdonítását, megsemmisülését, megrongálódását be kell jelenteni, ami megtehető:

- bármely járási hivatalnál,
- Budapest Főváros Kormányhivatalánál,
- külföldön a külképviseletnél
- rendőrségnél (eltulajdonítás esetén feljelentéssel).

II. 2. Lakcímet igazoló hatósági igazolvány – lakcímkártya

A Magyarország területén élő és a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás hatálya alá tartozó polgár köteles lakóhelyének címét nyilvántartásba vétel céljából bejelenteni. A személyi igazolvány mellett a lakcímkártya a leggyakrabban használt személyi okmány, amelyre szinte minden esetben szükség van, amikor valamilyen hivatalos ügyet intéz. Mindenképpen szükség van lakcímkártyára, ha olyan regionális alapú szolgáltatásokat szeretne igénybe venni, mint például a háziorvosi ellátás.

A lakcímkártya ügyintézés esetében mindenképpen meg kell különböztetni a „lakóhelyet”, azaz az állandó lakcímet és az ideiglenes lakcímet, más néven a „tartózkodási helyet”.

Azt a helyet nevezzük tartózkodási helynek, ahol 3 hónapot meghaladó időintervallumon keresztül tartózkodunk, ám nem mondjuk fel miatta az állandó lakcímünket. Fontos tudni, hogy csak akkor lehet valakinek tartózkodási helye, ha állandó lakcíme is van.

Abban az esetben, ha valamiért nem tud bejelentkezni oda, ahol él, vagy ha semmilyen lakcímrre nincs lehetősége bejelentkezni, akkor lehet lakcímkártyát igényelni pontos lakcím nélkül is, ilyenkor „települési lakcímet” kell létesíteni. Ezzel automatikusan hajléktalan státuszba sorolják. Ilyenkor a lakcímkártyán települési lakcím gyanánt az a település vagy budapesti kerület szerepel, ahol a legtöbbet tartózkodik.

Teendők szabadulását követően

A lakcímbjelentés és a lakcímkártya cseréje kérelmezhető személyesen a lakóhely szerint illetékes jegyzőnél, illetve bármely járási hivatal kormányablakában vagy okmányirodájában. A lakcímkártya igénylés egy egyszerűen elintézhető hivatalos okmányügy, csupán a lakcímbjelentő lapot kell kitölteni, illetve a szállásadói nyilatkozatot kell magával vinnie, amennyiben szükséges. A lakcímkártya igénylés nem csak személyesen, hanem online, Ügyfélkapun keresztül is megtehető.

A lakcímkártya igénylés, csere, egyéb lakcímkártya ügyintézés a leggyorsabban intézhető feladatok közé tartozik, az okmányirodában mindössze 10-15 perc alatt elkészülnek vele. Az új lakcímkártya plasztikját (személyes ügyintézés esetén) azonnal kézhez kapja. A lakcímkártya kiállítása illetékmentes.

II. 3. Társadalombiztosítási Azonosító Jel – TAJ

A TAJ kártya az egyik legfontosabb személyi okmány, ami elengedhetetlen az egészségügyi vagy szociális ellátások igénybevételéhez. A TAJ számot minden magyarországi lakcímmel rendelkező magyar állampolgár alanyi jogon megkapja a születésekor. A TAJ szám a TAJ kártyán szerepel, ami egy hatósági igazolvány.

Teendők a bv. intézetben

A TAJ kártya kiállítására vonatkozó kérelmet – a bv. pártfogó felügyelő útján – a lakóhely (tartózkodási hely) szerint illetékes járási hivatal egészségbiztosítási szervéhez kell benyújtani, az erre a célra rendszeresített igénylőlapon.

Teendők szabadulását követően

A TAJ kártyával kapcsolatos ügyintézését személyesen és postai úton is lehet folytatni. A postai úton benyújtott igény esetén – ellenkező kérelem hiányában – a kártyát is postán kézbesítik. TAJ kártyát személyesen a lakóhelye (tartózkodási helye) szerinti egészségbiztosítási pénztári feladatkörében eljáró kormányhivatalnál igényelhet.

A TAJ kártya másodlat kiállításáért 3 000 Ft igazgatási szolgáltatási díjat kell a kérelmezőnek fizetni.

Nem kell igazgatási szolgáltatási díjat fizetni, ha a TAJ kártya eltűnése bűncselekmény következtében történt, és ezt rendőrségi jegyzőkönyvvel igazolni tudja, vagy ha a kártya cseréje névváltozás miatt vált szükségessé. Az igazgatási szolgáltatási díj megfizetése alól – méltánylást érdemlő esetben – az ügyfél kérelmére mentesíthető.

II. 4. Adóazonosítójel – Adókártya

Ugyanúgy, ahogy az egészségügyi ellátások igénybevételénél szükség van a TAJ kártyára, úgy a pénzügyek intézésekor létszükségletű okmány az adókártya. Az adókártya megléte kulcsfontosságú, amikor adóköteles jövedelmet szerez, és azután adót fizet be, személyi jövedelemadót vall be, de minden bank kérni fogja, akinél bankszámlát nyit vagy ahol bármilyen jellegű hitelt szeretne felvenni. Az adókártya szükséges továbbá olyan nagyértékű vagyontárgyak vásárlásánál is, mint a gépjármű vagy az ingatlan.

Teendők a bv. intézetben

Az adókártya kiállítására vonatkozó kérelmet – a bv. pártfogó felügyelő útján – a lakóhely (tartózkodási hely) szerint illetékes adóigazgatóságához kell benyújtani, az erre a célra rendszeresített adatlapon.

Teendők szabadulását követően

Formanyomtatványon már az adókártya igénylés online is lehetséges (Ügyfélkapun keresztül), mindemellett az adókártya igénylés postán is elérhető, ha valakinek nincs lehetősége személyes ügyintézésre és tartózkodik az online ügyintézésről. Amennyiben az adókártya igénylést személyesen intézné, akkor fel kell keresnie egy olyan kormányablakot, ahol NAV Ügyfélszolgálat (NAV Pont) is van.

Az adókártya igénylés illetékmentes adatmódosítás esetén (pl. névváltozás), sérülten kiállított adókártya, illetve eltulajdonított adókártya pótlása esetén. Minden más esetben, amikor az adókártya a mi hibánkból eltűnik vagy megrongálódik, az ügyintézés díja 3 000 Ft.

III. SZABADULÁS ELŐTT ÁLLÓK ÁLTAL KÉRELMEZHETŐ SEGÉLYEK

Kérelmére a bv. intézet parancsnoka a szabaduláshoz készpénzsegélyt, belföldi utazási vagy ruházati segélyt adhat. A segélyek külön-külön is adható, azonban azok együttes összege az alapmunkadíjat nem haladhatja meg. Ha a szabadulási címe vonattal megközelíthető, abban az esetben a belföldi utazási segély kiadásánál a hitelezett utazási utalvány lesz előnyben részesítve.

IV. ÁLLÁSKERESÉS ÉS SZOCIÁLIS SEGÉLYEK

IV. 1. Álláskeresői regisztrálás

A lakóhely/tartózkodási helye szerinti járási (fővárosi kerületi) hivatal foglalkoztatási osztályán kérelmezheti az álláskeresőként (pályakezdő álláskeresőként) történő nyilvántartásba vételét.

Az együttműködési kötelezettség keretében regisztrált álláskeresőként vállalja, hogy

- a foglalkoztatási osztály által meghatározott időpontban, de legalább háromhavonta jelentkezik,
- a körülményeiben bekövetkezett változást, annak bekövetkeztétől számított 15 napon belül a foglalkoztatási osztálynak bejelenti és tudomásul veszi, hogy ezen kötelezettsége a nyilvántartás szünetelése alatt is fennáll,
- a foglalkoztatási osztály által felajánlott foglalkoztatást elősegítő szolgáltatást elfogadja,

- a megfelelő munkahelyre szóló állásajánlat elfogadja,
- aktívan, önállóan is keres munkahelyet,
- részt vesz a megfelelő munkahelyhez jutást elősegítő munkaerőpiaci programban.

Álláskeresői járadék

Álláskeresői járadékot az a regisztrált álláskereső igényelhet, aki a nyilvántartásba vételét megelőző három éven belül legalább 360 nap jogosultsági idővel rendelkezik, nincs munkaviszonya, nem folytat vállalkozói tevékenységet, illetve az önálló álláskereső nem vezetett eredményre, és a foglalkoztatási szerv sem tud számára megfelelő munkahelyet felajánlani.

A kérelmet benyújthatja online (Ügyfélkapun keresztül), személyesen a lakóhely/tartózkodási helye szerinti járási (fővárosi kerületi) hivatal foglalkoztatási osztályának, vagy postai úton is.

IV. 2. Szociális segélyek

A szociális segélyrendszer 2023 évtől máshogy működik, ugyanis bizonyos szociális segélyeket összevontak, másokat megszüntettek, hogy az állami és önkormányzati segélyezés rendszere egyszerűbb, átláthatóbb legyen.

Továbbra is elérhető szociális segély:

1. foglalkozást helyettesítő támogatás,
2. EGYT, azaz az egészségkárosodási és gyermekfelületi támogatás,
3. települési ellátás,
4. aktív korúak ellátása,
5. rokkantsági járadék,
6. időskorúak járadéka.

V. PÁRTFOGÓ FELÜGYELET

A büntetés-végrehajtási bíróság a határozott ideig tartó szabadságvesztésből feltételes szabadságra bocsátott elítélt pártfogó felügyeletét rendeli/rendelheti el, és a pártfogó felügyelet céljának elősegítése érdekében külön magatartási szabályként kötelezettségeket és tilalmakat írhat elő.

A bv. pártfogó felügyelő a pártfogolt ellenőrzésével és irányításával elősegíti annak megakadályozását, hogy a pártfogolt ismételten bűncselekményt kövessen el, továbbá segítséget nyújt a társadalmi beilleszkedéséhez, az ehhez szükséges szociális készségek kialakításához és feltételek megteremtéséhez. A pártfogó felügyeletet az elítélt lakcíme vagy kérelmére tényleges tartózkodási helye szerint illetékes bv. intézet vezetője által kijelölt bv. pártfogó felügyelő hajtja végre.

A pártfogó felügyelet tartama alatt köteles

- a bíróság ügydöntő határozatában előírt külön magatartási szabályokat és a meghatározott kötelezettségeket megtartani,
- a bv. pártfogó felügyelőnek és a rendőrségnek a magatartási szabályok megtartására és ellenőrzésére vonatkozó rendelkezéseit teljesíteni, a kért felvilágosítást megadni,

- a bv. pártfogó felügyelő felhívásának eleget tenni, és elsődlegesen a személyes kapcsolattartás meghatározott rendszeressége és szükség esetén a kapcsolattartás egyéb módja szerint jelentkezni.

A bv. pártfogó felügyelőjétől

- segítséget kérhet, különösen munkába állásához, letelepedéséhez, megélhetése és szállása biztosításához, tanulmányai folytatásához, gyógyító kezeléséhez és gyógyító eljárásához,
- életvezetési tanácsot kérhet,
- segítséget kérhet családi kapcsolatainak helyreállításához,
- kérheti csoportos foglalkozáson való részvételét.

A pártfogó felügyelet részletes szabályairól tájékoztatást kap/kérhet már a szabadságvesztés ideje alatt is a szabadulásra felkészítés keretén belül a bv. pártfogó felügyelőtől. Amennyiben a bv. bíró a feltételes szabadságra bocsátása mellett elrendelte a pártfogó felügyeletét, akkor szabadulása előtt kérjen tájékoztatást annak végrehajtására illetékes bv. pártfogó felügyelő elérhetőségéről.

VI. UTÓGONDOZÁS

Az utógondozás a bv. intézetből történő szabadulást követő, a társadalomba való visszailleszkedést elősegítő, különbözőtámogatási formákat magába foglaló jogintézmény.

Az utógondozás ezáltal nem büntetőjogi intézkedés, tehát kizárólagos tartalmi eleme a segítségnyújtás, és a végrehajtásához hátrányos jogkövetkezmény nem kapcsolódik, annak során magatartási szabály sem érvényesíthető. Az utógondozás célja az, hogy a szabadságvesztésből szabadultnak –függetlenül attól, hogy feltételes vagy kitöltve szabadul – segítséget nyújtson a társadalomba való beilleszkedéshez, ezáltal hozzájárul a bűnismétlési kockázata csökkentéséhez.

Az utógondozás a bv. intézetből való szabadulás napjától már megkezdhető, ténylegesen a szabadult elítélt meghallgatásának napjától vehető igénybe. Az utógondozást a szabadult elítélt önkéntes kérelme alapoz meg, és részéről az bármikor visszavonható. Az utógondozás megszakítása hátrányos jogkövetkezményt nem von maga után.

Az utógondozás keretében a szabadultat ugyan azon támogatási formák megilletik, amik a pártfogó felügyelet alatt állókat. Az utógondozás részletes szabályairól tájékoztatást kap/kérhet már a szabadságvesztés ideje alatt is a szabadulásra felkészítés keretén belül a bv. pártfogó felügyelőtől, továbbá érdeklődhet a lakhely/tartózkodási helye szerint illetékes bv. pártfogó felügyelő elérhetőségéről.

VII. MI AZ ÜGYFÉLKAPU?

Az Ügyfélkapu a magyar állam elektronikus ügyfélbeléptető és azonosító rendszere. Ezen keresztül biztonságosan, egyedileg azonosítva léphet kapcsolatba az ügyfél az elektronikus közigazgatási ügyintézés és szolgáltatást nyújtó szervekkel és közintézményekkel.

Ügyfélkaput bármely természetes személy létesíthet, aki a személyi adat- és lakcímnnyilvántartásban, a központi idegenrendészeti nyilvántartásban, vagy az elektronikus ügyintézés igénybe vevő külföldi személyek nyilvántartásában szerepel. Ügyfélkapu létesítéséhez érvényes e-mail cím és egyedi felhasználói név megadása szükséges. Az ügyfélkapu regisztráció díjmentes.

VII. 1. Az Ügyfélkapu regisztráció lépései

Az alábbi helyeken regisztrálhat személyesen Ügyfélkaput:

- Fővárosi és vármegyei kormányhivatalok kormányablakában vagy okmányirodájában,
- Kerületi hivatalokban járási hivatalának kormányablakában vagy okmányirodájában,
- Nemzeti Adó- és Vámhivatal kiemelt ügyfélszolgálatain,
- Magyarország diplomáciai és konzuli képviseletein (Külképviseleteken),
- Egyes postai ügyfélszolgálatokon (Magyar Posta Zrt.).

A 2016. január 1-jét követően kiállított érvényes személyazonosító igazolvánnyal rendelkezők már elektronikus úton a kormányzati portál felületén is intézhetik az Ügyfélkapu regisztrációt. Okmányazonosító és regisztrációs kód megadása szükséges.

A személyes ügyfélkapu regisztrációhoz be kell mutatni:

- magyar állampolgárok esetében: személyazonosság igazolására alkalmas érvényes okmányt (személyazonosító igazolvány, kártya formátumú vezetői engedély, útlevél),
- EGT állampolgárok esetében: EGT-s személyazonosító igazolványt vagy útlevelet,
- EGT országon kívüli külföldiek esetén: útlevelet.

A regisztráció – a jogszabályban előírt azonosítás és ellenőrzés sikeressége esetén – azonnal megtörténik. Sikeres regisztráció esetén a rendszer 5 napig érvényes, egyszer használható aktiváló kódot küld a regisztrált e-mail címére, melynek segítségével saját jelszó képezhető.